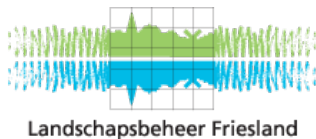

Registratie en monitoring van landschapselementen

kort overzicht en groot belang

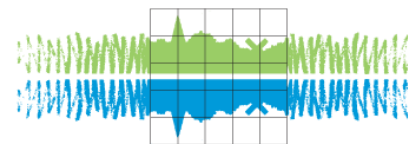
Gerrit-Jan van Herwaarden

**Het Groninger
Landschap**

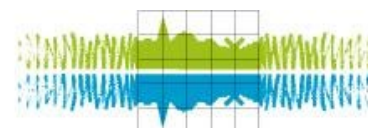
Het Drentse Landschap

Landschapsbeheer Drenthe

Natuur dichtbij

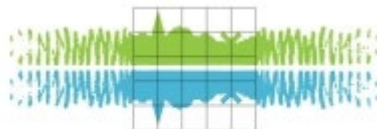
**HET FLEVO
LANDSCHAP**

Landschapsbeheer Flevoland
Zorg voor ons landschap

**Landschap
+Erfgoed
Utrecht**

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

natuur dichtbij huis

**Het Zeeuwse
Landschap**

Het
Limburgs
Landschap

Landschap en landschapselementen

Definitie Europese Landschapsconventie. *“Landschap is een gebied, zoals dat door mensen wordt ervaren en waarvan het karakter wordt bepaald door natuurlijke en/of menselijke factoren en de interactie daartussen”.*

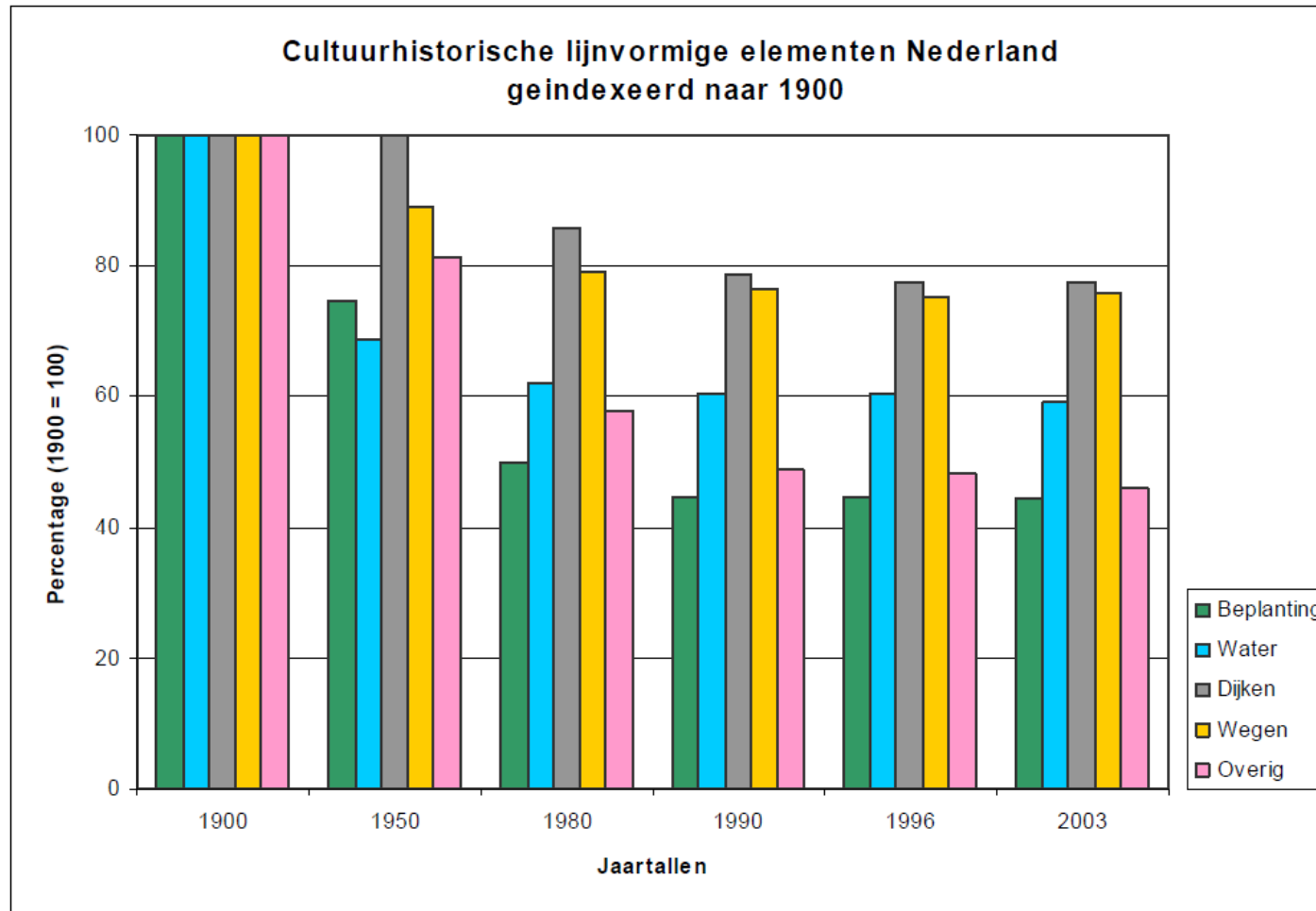
LandschappenNL: streekeigen, beleefbaar en toekomstbestendig.

Landschapselementen zijn de bestanddelen die dit landschap maken tot wat het is.

Voorbeelden landschapselementen

Verlies van landschapselementen

Koomen, A.J.M, G.J. Maas & T.J. Weijschede, 2007.

Veranderingen in lijnvormige cultuurhistorische landschapselementen. Resultaten van een steekproef over de periode 1900-2003. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Wot-rapport 34.

Figuur 3: Geïndexeerde veranderingen ten opzichte van 1900 voor de categorieën beplanting, water, dijken, wegen en overige perceelsgrenzen in Nederland

Verlies gaat nog altijd door.....

Registratie als eerste aanzet monitoring Landschapselementen

Samen naar een registratie van groene en blauwe landschapselementen

Een haalbaarheidsstudie

Anne van Doorn, Wim Nieuwenhuizen, Marcel Meijer, Judith Snepvangers, Gerrit Jan van Herwaarden en Annemarie Kamerling

Landschapselementen (LE) in het GLB 2023

-
- Nieuw: LE subsidiabel voor BIS en ECO, niet meer alleen voor ANLB
  - Nieuwe LE laag: nieuwe regels voor LE (ook voor ANLB)
  - Soorten LE: hout, water en overig
  - Voorwaarden:
    - ✓ Staan ter beschikking op 15 mei=eigendom, huur of pacht, of met toestemming van de eigenaar, de verhuurder of de verpachter
    - ✓ Gelegen op landbouwgrond of aangrenzend
    - ✓ Voldoen aan andere eisen bijv. afmetingseisen

voorkom dubbelclaims
bij gedeeld LE

Monitor Landschap

Monitor Landschap: naar een landsdekkend systeem

Advies
bij de
verkenning
monitor
landschap

Advies Monitor Landschap naar een landsdekkend systeem

CRa
College van
Rijksadviseurs

Zeer grote verandering

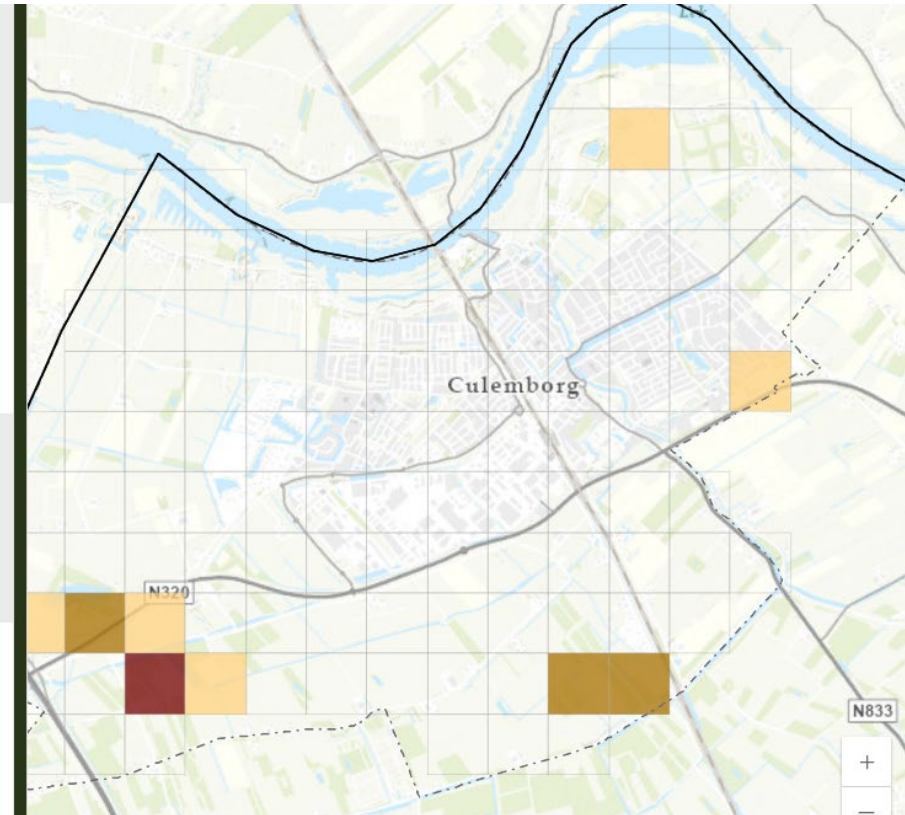
Aanzienlijke verandering

Beperkte verandering

Geen verandering

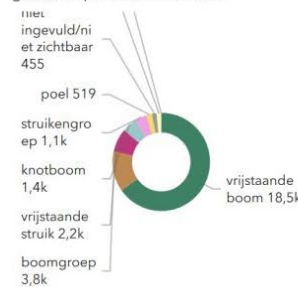

Nulmeting (Ø)

Naam Puntelementen

getallen representeren aantallen

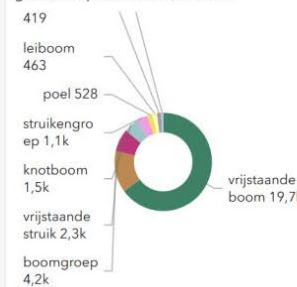

Ø-Punten

Ronde1 monitoring (R1)

Naam Puntelementen

getallen representeren aantallen

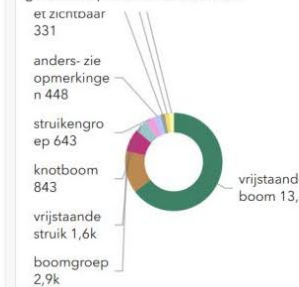

R1-Punten

Ronde2 monitoring (R2):

Naam Puntelementen

getallen representeren aantallen

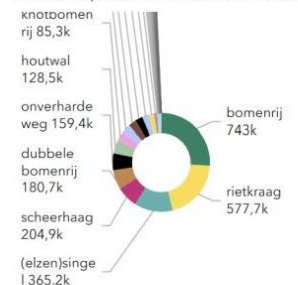

R2-Punten

Nulmeting (Ø)

Naam Lijnelementen

aantallen representeren meters (cumulatief)

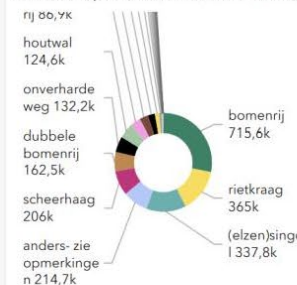

Ø-Lijnen

Ronde1 monitoring (R1)

Naam Lijnelementen

aantallen representeren meters (cumulatief)

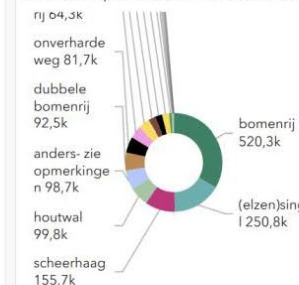

R1-Lijnen

Ronde2 monitoring (R2)

Naam Lijnelementen

aantallen representeren meters (cumulatief)

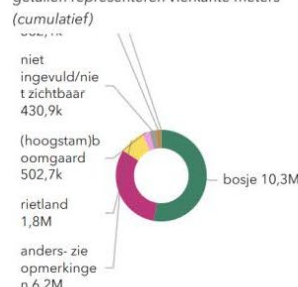

R2-Lijnen

Nulmeting (Ø)

Naam Vlakelementen

getallen representeren vierkante meters (cumulatief)

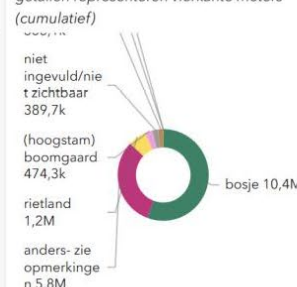

Ø-Vlakken

Ronde1 monitoring (R1)

Naam Vlakelementen

getallen representeren vierkante meters (cumulatief)

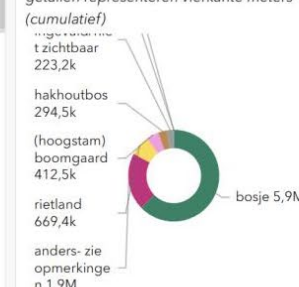

R1-Vlakken

Ronde2 monitoring (R2)

Naam Vlakelementen

getallen representeren vierkante meters (cumulatief)

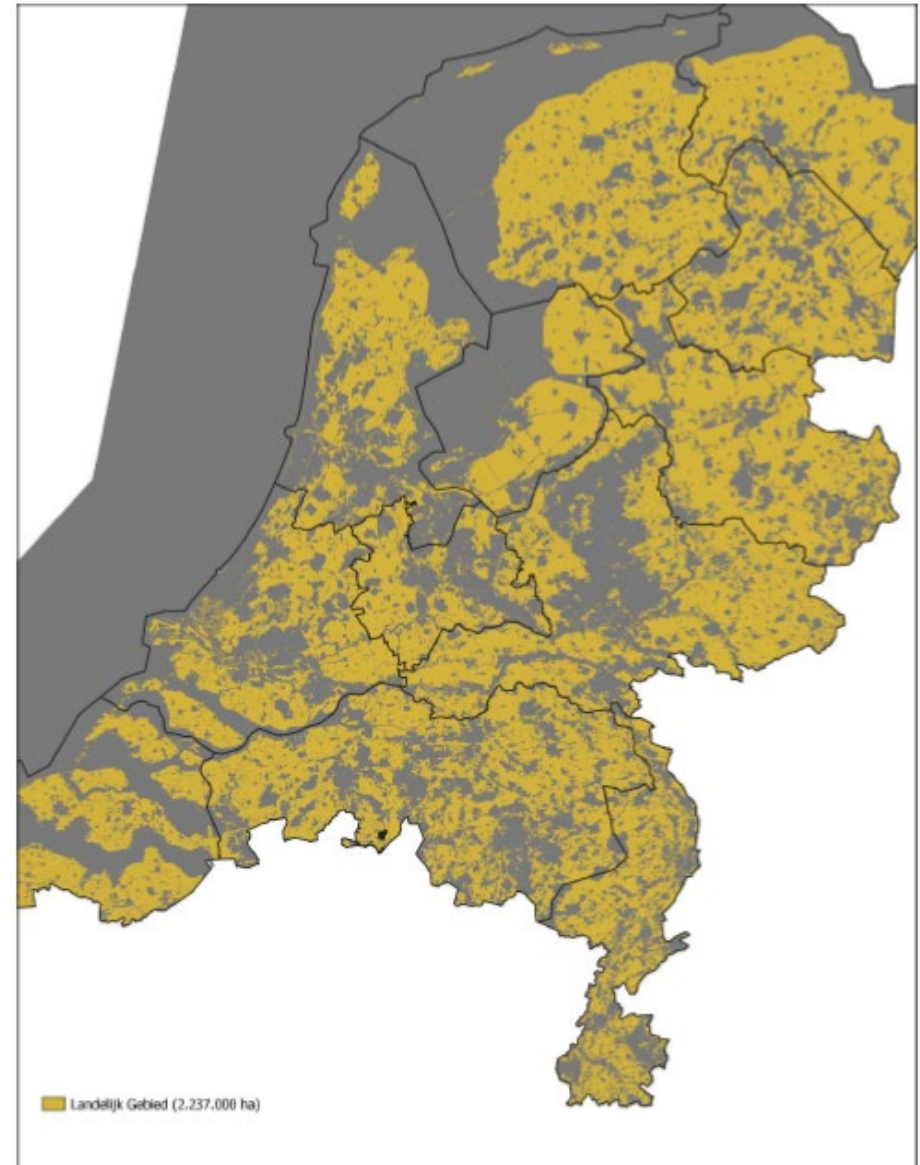
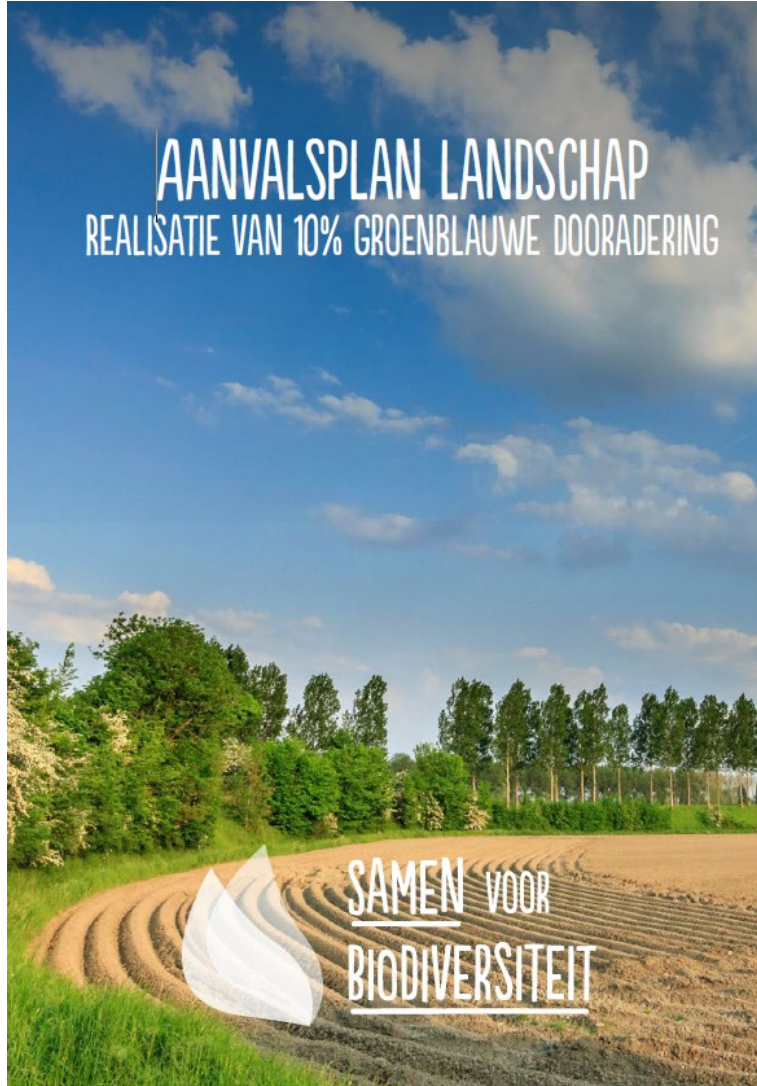

R2-Vlakken

Meetnet Landschapselementen (MLE) totaaloverzicht

Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, FAO, NOAA, USGS

Groenblauwe dooradering met landschapselementen

- draagt sterk bij aan biodiversiteit
- verhoogt de kwaliteit van het landschap (incl. beleving/recreatie)
- legt substantiële hoeveelheden CO2 vast
- zuivert de lucht, fijnstof etc.
- produceert energie/ hout
- levert en buffert schoon water
- bespaart gewasbeschermingsmiddelen door plaagregulatie
- genereert een hogere woningprijs en een beter vestigingsklimaat
- vermindert hittestress
- dempt wateroverlast bij extreem weer.
- reduceert de stikstofuitstoot
- geeft beschutting en schaduw

Wat is dan de opgave???

Type dooradering	Bestaand		Nog te realiseren		Totaal	
Houtige elementen	2,1 %	46.000 ha	2,9 %	65.850 ha	5 %	111.850 ha
Blauwe elementen	2,7 %	60.000 ha	2,3 %	51.850 ha	2,5 %	55.925 ha
Kruidenrijke randen					2,5 %	55.925 ha
Totaal	4,8 %	106.000 ha	5,2 %	117.700 ha	10 %	223.700 ha

Monitoren Groenblauwe dooradering

- Inventarisatie en opgave in kaart brengen
- Kwantitatieve veranderingen (fysieke objecten)
- Kwaliteit en beheer
- Effecten en resultaten (biodiversiteit en andere doelen)

Landschapselement
register (LASREG)

Groenblauwe dooradering

Kwaliteit van de elementen

Goede elementen op de juiste plek

...optimale verbindingen/netwerk

Dank voor uw aandacht